

DIZAJN ROZHOVOR

AUTOR PETRA GABARIKOVÁ
FOTO ARCHÍV DIZAJNÉRKY

ALEKSANDRA STENCEL

SKLO MÁ NEOBMEDZENÉ VÝRAZOVÉ MOŽNOSTI!

Pochádzaš z Poľska, kde si aj študovala, ako sa začalo tvoje pôsobenie na Slovensku a čím si tá naša krajina získala?

Študovala som Produktový dizajn na Akadémii výtvarných umení v Krakove a v rámci štipendijného pobytu som prišla na Vysokú školu výtvarných umení v Bratislave. Tam ma nadchlo sklo ako materiál a možnosť vyrobiť si prototyp produktu v sklárni. Ale čo ma najviac zaujalo práve na skle – pedagóg mal práve na Francúzskom inštitúte výstavu svojich diel, kde ma prekvapila špičková, neuveriteľne kreatívna vizualita týchto vecí, ktorá nebola na úkor funkcionality a pritom na hranici voľného umenia. A toto som sa chcela od neho naučiť. Tak som si vybavila ešte dva semestre štúdia na Slovensku. Neskôr po absolvovaní magisterského štúdia sa uvoľnilo miesto dizajnéra v sklárni Rona, na ktoré ma po predložení portfólia prijali.

Inšpiratívna, ambiciózná a veľmi nadaná poľská dizajnérka, ktorá si vďaka sklu zamilovala Slovensko. Vytvára nádherné kolekcie pohárov, váz a rôznych úžitkových predmetov, ktoré si vás okamžite získajú svojou osobitosťou. Mnohé z nich sú začlenené do zbierok v múzeách v Čechách či v Nemecku. Zaujímajú sa o tradičné dekoračné techniky a svoje návrhy zúročuje vo veľkosériovej výrobe pre sklárne Rona a tiež menom Illola – názov ateliéru, ktorý založila so známym sklárskym výtvarníkom Patrikom Illom.

Majú podľa teba dizajnéri na Slovensku dostatočné podmienky na rozvoj a uplatnenie? Ako je to v Poľsku, neláka ťa návrat do rodného kraja?

Uplatnenie je asi podobné vo všetkých postsocialistických krajinách – tradícia dizajnérskej práce sa tu len postupne vytvára, aj keď ona tu už nejaká bola, len dizajnér nemal také dôležité postavenie ako by mal mať. Firmy nemajú vybudované silné meno, a tým pádom sa sústreďujú hlavne na produkciu pre západné značky alebo zákazkovú výrobu. Samozrejme Poľsko je na tom o niečo lepšie – je to oveľa väčšia krajina, a tým je tu aj prirodzene viac možností. Užiť si samotným produktovým dizajnom je však v oboch krajinách veľmi ambiciózný cieľ.

V čom konkrétne spočíva tvoja práca pre RONU?

Momentálne so sklárňou spolupracujem externe, znamená to, že na konkrétne projekty ma prizývajú. Naša spolupráca však začala tým, že som bola interná dizajnérka. Špecializovala som sa na navrhovanie kolekcií dekorácií a taktiež projektov skla pre ručnú výrobu. Snažila som sa vytvoriť nielen samostatné výrobky, ale tiež celkovú koncepciu dekorácií prezentujúcu širokú škálu technologických možností firmy. Moje projekty pre sklárňu Rona sa pravidelne prezentujú na veľtrhu Ambiente vo Frankfurtu.

Venuješ sa aj autorskému dizajnu pod značkou Illola spolu so sklárskym dizajnérom Patrikom Illom. Čím sa vyznačuje vaša tvorba a v čom je špeciálna?

Naša spoločná tvorba je špecifická hlavne v prístupe k dekoráciám. Vytvorili sme kolekciu „Secret Garden“ („Tajomná záhrada“), ktorú postupne rozširujeme. Kolekcia je charakteristická špecifickou filozofiou a prekvapivými technologickými spojeniami. Veľmi nás zaujímajú tradičné dekoračné techniky ako pantograf, brus či ručná maľba, v súčasnom dizajne veľmi opomínané. Uplatňujeme ich v spojení s modernými technológiami – potlačou či organickými sklárskymi farbami. Pri týchto projektoch je pre nás dôležité spoločné tvorivé hľadanie. Táto časť našej tvorby vznikla aj vďaka našej skúsenosti z veľkosériovou produkciou.

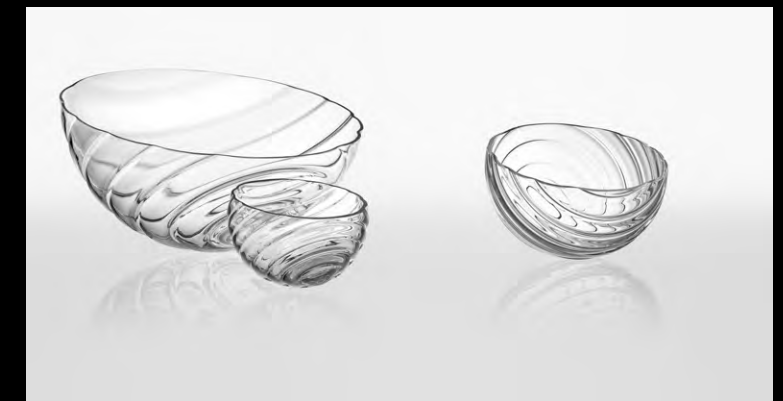

Pociťuješ dostatok voľnosti a slobody pri práci pre RONU? Máš tu priestor na experimentovanie?

Veľkosériová výroba má svoje možnosti a limity, ktoré dizajnér musí rešpektovať a popri tom by sa mal snažiť ich aj posúvať. Predovšetkým si treba uvedomovať, že priemyselný dizajnér nie je voľný umelec a musí rešpektovať technológiu, marketingové a obchodné zábery firmy, ale zároveň zostať autorom.

Je rozdiel tvoriť komerčný dizajn a produkty pod vlastnou značkou?

Áno, je to veľký rozdiel – v produktoch pod vlastnou značkou si od začiatku určujeme sami tému a technológiu, kým pri komerčnom dizajne pracujeme s vymedzenými výrobnými možnosťami. Ale čo oba tieto prístupy spája je úcta k technológii a tradícii.

Tvoja posledná kolekcia bola inšpirovaná obrazom maliara J. E. Millaise, ktorý bol predstaviteľom spoločenstva prezentujúceho sa obrazmi so silne realistickou náboženskou tematikou. Čím ťa táto tvorba oslovila? Vždy hľadáš inšpiráciu v umení?

Od malička som si rada prezerala ilustrácie v encyklopédií, učebniciach a časopisoch a často to tiež boli maľby. Nehľadám v maľbách inšpiráciu, oni sa mi samé objavujú v určitom momente v hlave, a potom sa stávajú inšpiráciou, nie naopak. Ani v poslednom projekte to nebolo od začiatku cieleňé, skôr sa to tak prirodzene vyvinulo.

Aká je tvoja životná a pracovná ložoľa?

Snažím sa užiť tým, čo ma baví, zaujíma a ako tvorcu posúva ďalej.